

IV

(Inne akty)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

WSPÓLNY KOMITET EOG

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

nr 191/08/COL

z dnia 17 marca 2008 r.

w sprawie nieodpłatnej pracy w zakresie działalności badawczo-rozwojowej (Norwegia)

URZĄD NADZORU EFTA ⁽¹⁾,po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie ze wspomnianym artykułem ⁽²⁾,uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽²⁾, w szczególności jego art. 61–63 oraz protokół 26,

a także mając na uwadze, co następuje:

uwzględniając Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości ⁽³⁾, w szczególności jego art. 24,

I. FAKTY

1. POSTĘPOWANIE

uwzględniając art. 1 ust. 2 i 3 części I oraz art. 4 ust. 4, art. 6 i art. 7 ust. 4 części II protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale,

Pismem Misji Norwegii przy Unii Europejskiej z dnia 14 października 2005 r., przekazującym pismo norweskiego Ministerstwa Handlu i Przemysłu z dnia 5 października 2005 r., które Urząd otrzymał i zarejestrował dnia 17 października 2005 r. (zdarzenie nr 346675), władze norweskie, zgodnie z art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale, zgłosiły projekt nowego programu pomocy państwa w odniesieniu do pracy nieodpłatnej w zakresie działalności badawczo-rozwojowej. Proponowany program zwany jest dalej „programem nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej”.

uwzględniając wytyczne Urzędu w sprawie pomocy państwa ⁽⁴⁾ w sprawie stosowania i interpretacji art. 61 i 62 Porozumienia EOG, w szczególności rozdział dotyczący pomocy na rzecz działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej,

Pismem z dnia 8 marca 2006 r. (zdarzenie nr 364666) oraz po wymianie korespondencji ⁽⁵⁾, Urząd poinformował władze norweskie, że postanowił wsząć postępowanie określone w art. 6 części II protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale w odniesieniu do programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, i wezwał je do przedstawienia uwag dotyczących decyzji.

uwzględniając decyzję Urzędu nr 59/06/COL z dnia 8 marca 2006 r. o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego przewidzianego w art. 1 ust. 2 części I oraz art. 6 części II protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale,

⁽⁵⁾ Dz.U. C 258 z 26.10.2006, s. 28 oraz Suplement EOG nr 53 z 26.10.2006.

⁽¹⁾ Zwany dalej „Urzędem”.

⁽²⁾ Zwane dalej „Porozumieniem EOG”.

⁽³⁾ Zwane dalej „Porozumieniem o Nadzorze i Trybunale”.

⁽⁴⁾ Zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa – Wytyczne w sprawie stosowania i interpretacji art. 61 i 62 Porozumienia EOG oraz art. 1 części I protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale, przyjęte i wydane przez Urząd dnia 19 stycznia 1994 r., opublikowane w Dz.U. L 231 z 3.9.1994, s. 1 oraz w Suplemencie EOG nr 32 z 3.9.1994, s. 1. Wytyczne zostały ostatnio zmienione decyzją Urzędu nr 154/07/COL z dnia 3 maja 2007 r. Zwane dalej „wytycznymi w sprawie pomocy państwa”.

⁽⁶⁾ Bardziej szczegółowe informacje o wspomnianej korespondencji znaleźć można w decyzji nr 59/06/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, której streszczenie opublikowano w Dz.U. C 258 z 26.10.2006, s. 28 oraz w Suplemencie EOG nr 53 z 26.10.2006. Pełny tekst decyzji opublikowano na stronach internetowych Urzędu: www.eftasurv.int

Władze norweskie przedstawiły swoje uwagi w piśmie Misji Norwegii przy Unii Europejskiej z dnia 19 kwietnia 2006 r., przekazującym pisma Ministerstwa Administracji Rządowej i Reformy oraz Ministerstwa Handlu i Przemysłu, odpowiednio z dnia 11 i 7 kwietnia 2006 r. Urząd otrzymał i zarejestrował to pismo dnia 20 kwietnia 2006 r. (zdarzenie nr 370829).

Decyzja Urzędu nr 59/06/COL o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz w Suplemencie EOG do niego (7). Urząd wezwał zainteresowane strony do przedstawienia uwag. Urząd nie otrzymał żadnych uwag od zainteresowanych stron.

Ponadto w piśmie Ministerstwa Administracji Rządowej i Reformy, przekazanym drogą elektroniczną dnia 15 lutego 2008 r. (zdarzenie nr 465311), władze norweskie podsumowały informacje przekazywane w czasie nieformalnych kontaktów telefonicznych oraz prowadzonych za pośrednictwem poczty elektronicznej w 2007 r. oraz w styczniu 2008 r.

2. OPIS PROPONOWANEGO ŚRODKA

2.1. CEL, PODSTAWA PRAWNA I FUNKCJONOWANIE PROGRAMU NIEODPŁATNEJ PRACY BADAWCZO-ROZWOJOWEJ

Cel

Ze wstępnych prac legislacyjnych wynika, że ogólnym celem programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej jest stymulowanie wzrostu inwestycji w działalność badawczo-rozwojową, zwłaszcza ze strony małych przedsiębiorstw, tzn. drobnych przedsiębiorców i przedsiębiorstw jednoosobowych (8). Dokładniej rzecz biorąc, celem nowego programu jest stymulowanie wysiłku ze strony osób fizycznych w przedsiębiorstwach nastawionych na badania i rozwój, które w fazie rozruchu często zależne są od pracy, za którą nie można zapłacić. Władze norweskie poświęcają szczególną uwagę takim przedsiębiorstwom ze względu na wartość dodaną, jaką mogą przynieść prowadzone badania, a także innowacje.

W ujęciu bardziej szczegółowym władze norweskie wyjaśniły, że do wprowadzenia programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej przyczyniła się niemożność udzielenia pomocy w odniesieniu do pracy nieodpłatnej w zakresie działalności badawczo-rozwojowej prowadzonej przez drobnych przedsiębiorców i przedsiębiorstwa jednoosobowe w ramach dotychczas-

sowego „programu Skattefunn” (9), gdyż opiera się on na odliczeniach podatkowych (10). Władze wyjaśniły, że w ramach programu Skattefunn pomoc na rzecz działalności badawczo-rozwojowej przyznawana jest w postaci odliczenia podatkowego (lub ulgi podatkowej), na mocy którego kwota odpowiadająca wartości procentowej kosztów kwalifikowalnych odliczana jest od kwoty podatku należnego ze strony przedsiębiorstwa. Władze norweskie uznały jednak, że odliczanie kwoty, która nie jest oparta na rzeczywistych kosztach kwalifikowalnych, ale na nieodpłatnej pracy (tzn. „kosztów”, które nie zostały poniesione, ponieważ nie zostało wypłacone żadne wynagrodzenie i nie odzwierciedlają tego rachunki przedsiębiorstwa) od kwoty płatnej z tytułu opodatkowania byłoby sprzeczne z ogólnymi przepisami podatkowymi. Na tej podstawie uznano, że nieodpłatna praca nie może zostać uznana za koszt kwalifikowalny w ramach programu Skattefunn.

W takim właśnie kontekście władze norweskie zaproponowały ustanowienie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, w ramach którego pracy nieodpłatnej w zakresie działalności badawczo-rozwojowej przyznawano by wsparcie finansowe w postaci nieopodatkowanych dotacji. Władze norweskie uważają program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej za korektę lub uzupełnienie istniejącego programu Skattefunn.

W zgłoszeniu władze norweskie wyjaśniły także, że wiele przedsiębiorstw realizuje projekty zatwierdzone w ramach programu Skattefunn, w związku z którymi nie może jednak skorzystać z odliczenia podatku (lub musiało zwrócić kwotę odpowiadającą uzyskanemu już zwolnieniu podatkowemu) ze względu na fakt, że projekty takie wiązały się z pracą nieodpłatną. Władze Norwegii postanowiły zatem wprowadzić „program rekompensaty” w celu zrekompensowania strat finansowych poniesionych przez przedsiębiorstwa w zakresie projektów badawczo-rozwojowych w latach 2002–2004, wynikających z faktu, że praca nieodpłatna nie może być objęta programem Skattefunn (11). W decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej Urząd przyjął pogląd, że pomoc udzielana na rzecz przedsiębiorstw w ramach programu rekompensaty kwalifikuje się jako pomoc *de minimis* na podstawie „rozporządzenia *de minimis*” (12). Program rekompensaty nie został objęty formalnym postępowaniem wyjaśniającym.

(9) Program Skattefunn został zatwierdzony przez Urząd decyzją nr 171/02/COL z dnia 25 września 2002 r., a zmiany w programie Skattefunn zostały zatwierdzone przez Urząd decyzją nr 16/03/COL z dnia 5 lutego 2003 r.

(10) W odniesieniu do wspomnianych form przedsiębiorczości władze norweskie używają terminów „gründerselskaper” i „enkeltpersonforetak”.

(11) Dnia 2 lipca 2006 r. władze norweskie przyjęły dekret królewski nr 123 w sprawie wdrożenia programu rekompensaty: „Forskrift om kompensasjon for ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-godkjente forsknings- og utviklingsprosjekter for inntektsårene 2002, 2003 og 2004”. Zob. także opis w sekcji 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005).

(12) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* (Dz.U. L 10 z 13.1.2001, s. 30), uwzględnione w pkt 1e załącznika XV do Porozumienia EOG.

(7) Szczegóły publikacji przedstawiono w przypisie 6 powyżej.

(8) Sekcja 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005).

Podstawa prawna

W pierwotnym projekcie budżetu, który rząd norweski przedstawił parlamentowi norweskiemu⁽¹³⁾ i w następstwie którego komitet parlamentarny wydał zalecenie dla parlamentu⁽¹⁴⁾, rząd zaproponował przeznaczenie na program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej i na program rekompensaty kwoty 70 mln NOK⁽¹⁵⁾. W oczekiwaniu na zatwierdzenie przez Urząd w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej nie zostały wypłacone żadne środki, ale władze norweskie wyjaśniły, że oczekiwany budżet roczny programu może wynosić maksymalnie około 50 mln NOK⁽¹⁶⁾.

Równoległe z przyjęciem pierwotnego budżetu dla programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej dnia 17 czerwca 2005 r. parlament norweski przyjął projekt zmiany norweskiej ustawy o opodatkowaniu majątku i dochodów, wprowadzający przepisy dotyczące opodatkowania i pułapów w odniesieniu do finansowania przyznawanego w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej (zwanej dalej „ustawą o opodatkowaniu programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej”)⁽¹⁷⁾.

Oprócz przyjęcia budżetu i ustawy o opodatkowaniu programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, norweskie Ministerstwo Handlu i Przemysłu wydało projekt wytycznych w sprawie wdrożenia programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej⁽¹⁸⁾ (zwanym dalej „wytycznymi w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej”). Projekt wytycznych stanowi, że organem odpowiedzialnym za zarządzanie programem i jego wdrożenie będzie „Norges forskningsråd” (Norweska Rada ds. Badań Naukowych).

Funkcjonowanie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej – projekty kwalifikowalne

Z wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wynika, że kwalifikowalne projekty muszą obejmować działania badawczo-rozwojowe prowadzone

przez osoby fizyczne nieotrzymujące żadnej zapłaty ani innego wynagrodzenia za swoją pracę. Nie kwalifikują się osoby fizyczne otrzymujące zapłatę z innych źródeł publicznych⁽¹⁹⁾.

Zgodnie z wytycznymi w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej projekty kwalifikowalne to te, które:

- (i) wiążą się z badaniami planowanymi lub badaniami krytycznymi mającymi na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzenia znaczących ulepszeń w istniejących produktach, procesach lub usługach. Obejmują one tworzenie elementów składowych systemów złożonych, co jest niezbędne do takich badań, szczególnie do walidacji technologii generycznych, z wyjątkiem prototypów objętych opcją (ii)⁽²⁰⁾; oraz
- (ii) mają na celu zdobycie nowych informacji, wiedzy lub doświadczenia, co do których zakłada się, że będą przydatne dla przedsiębiorstwa w związku z opracowaniem nowych lub lepszych produktów, usług lub metod produkcji. Ponadto w ramach programu kwalifikowalne są także działania, w ramach których wyniki badań przemysłowych wykorzystywane są do planowania, projektowania lub budowy nowych, ulepszonych produktów, usług lub procesów produkcyjnych, a także do opracowania pierwszego prototypu lub projektu pilotażowego, który nie może być wykorzystany komercyjnie⁽²¹⁾.

Władze norweskie stwierdziły, że te definicje kwalifikowalnych projektów badawczo-rozwojowych są identyczne z definicjami kwalifikowalnych projektów badawczo-rozwojowych w ramach dotychczasowego programu Skattefunn. W praktyce władze norweskie odnoszą się do projektów kwalifikowalnych w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej jako do projektów spełniających „kryteria Skattefunn” lub zatwierdzonych w ramach programu Skattefunn⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Sekcja 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005), rozdział 928, pozycja 71.

⁽¹⁴⁾ Sekcja 10.1.1.2 Innst. S. nr 240 (2004–2005), rozdział 928, pozycja 71.

⁽¹⁵⁾ Budżet został zatwierdzony przez parlament dnia 17 czerwca 2005 r. W latach 2006–2007 w ramach programu rekompensaty przyznano pomoc w kwocie 35 mln NOK.

⁽¹⁶⁾ Jest to kwota szacunkowa i dlatego nie znajduje odzwierciedlenia w żadnym tekście prawnym.

⁽¹⁷⁾ Lov 2005-06-17 nr 74: Lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven). Projekt rządu dla parlamentu przedstawiono w sekcji 14.1 Ot. prp. nr 92 (2004–2005). Odnosi się on do pierwotnego projektu budżetu w St. prp. nr 65 (2004–2005). Projekt został poparty w zaleceniu parlamentarnego komitetu finansowego, zob. sekcja 15.1 Innst. O. nr 125 (2004–2005).

⁽¹⁸⁾ Projekt wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej to instrukcja administracyjna wydana na podstawie wewnętrznych przepisów dotyczących zarządzania finansami państwa, zatytułowanych „Reglement for økonomistyring i staten” oraz „Bestemmelser om økonomistyring i staten”.

⁽¹⁹⁾ Sekcja 6 części III.6.A standardowego formularza zgłoszeniowego oraz sekcja 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

⁽²⁰⁾ W zgłoszeniu zamieszczono odniesienie do programu Skattefunn, ale konkretnie wymieniono jedynie typ projektów wyszczególniony w pkt (ii) poniżej, wobec czego nie było jasne, czy inne rodzaje projektów są objęte zakresem programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej. Jednakże w piśmie przesłanym drogą elektroniczną w dniu 12 marca 2008 r. (zdarzenie nr 469276) władze norweskie potwierdziły, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej obejmuje działalność badawczo-rozwojową opisaną w pkt (i) powyżej.

⁽²¹⁾ Sekcja 6 części I standardowego formularza zgłoszeniowego oraz sekcja 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej. Program nie obejmuje opracowania produktu o charakterze komercyjnym, niemającego charakteru badań naukowych, np. projektów o charakterze ciągłym lub obejmujących modyfikację metod niewymagającą rozwoju nowej wiedzy lub wykorzystania dotychczasowej wiedzy na nowe sposoby, mających charakter organizacyjny, polegających na prowadzeniu ankiet itd.

⁽²²⁾ Sekcja 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej i sekcja IX ustawy o opodatkowaniu programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

Jak wspomniano powyżej, za zarządzanie programem nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej i wdrażanie go odpowiedzialna będzie Norweska Rada ds. Badań Naukowych. Organ ten pełni także rolę sekretariatu i organu administracyjnego oceniającego, czy projekty są kwalifikowalne w ramach programu Skattefunn⁽²³⁾. Zgodnie z wyjaśnieniami władz norweskich fakt, że kwalifikowalne działania badawczo-rozwojowe zdefiniowane są tak samo zarówno w ramach programu Skattefunn, jak i programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej oraz że organ zarządzający, oceniający czy projekty są kwalifikowalne, jest ten sam w przypadku obu programów, oznacza, że z punktu widzenia wdrożenia te dwa programy są ściśle skoordynowane. W tym zakresie zamierzeniem było, aby wnioskodawcy ubiegający się o wsparcie na rzecz kwalifikowalnych działań badawczo-rozwojowych musieli wypełniać tylko jeden formularz wniosku, w którym mają możliwość wyboru, czy ubiegają się o wsparcie w odniesieniu do odpłatnej czy nieodpłatnej pracy w związku z daną działalnością badawczo-rozwojową⁽²⁴⁾. Ponadto wsparcie finansowe przyznawane w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej brane będzie pod uwagę, kiedy wnioskodawcy zwrócą się o wsparcie także w ramach programu Skattefunn, a łączna wartość pomocy ograniczona będzie górnym limitem wsparcia w ramach drugiego z programów⁽²⁵⁾. W rzeczywistości według władz norweskich jedyną różnicą między oboma programami jest rodzaj kosztów kwalifikowalnych (tzn. praca odpłatna lub nieodpłatna) oraz postać, w jakiej przyznawane jest wsparcie (tzn. odliczenie podatkowe lub nieopodatkowana dotacja).

Ponadto władze norweskie stwierdziły, że aby projekt został uznany za kwalifikowalny w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, nie może on rozpocząć się przed złożeniem wniosku o wsparcie⁽²⁶⁾.

2.2. BENEFICJENCI

W zgłoszeniu władze norweskie wyjaśniły, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej będzie otwarty dla wszystkich podatników podlegających opodatkowaniu w Norwegii, w tym wszystkich przedsiębiorstwach, bez względu na ich rozmiar oraz sektor i region, w których działają⁽²⁷⁾. Z programu korzystać mogą także przedsiębiorstwa uczestniczące wspólnie w projekcie współpracy⁽²⁸⁾.

Władze norweskie wyjaśniły, że powodem objęcia średnich i dużych przedsiębiorstw programem nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej było zapewnienie jego zgodności

z warunkami programu Skattefunn (otwartego dla wszystkich przedsiębiorstw bez względu na wielkość). Władze norweskie stwierdziły w tym kontekście, że „[d]latego też nie ma formalnej dyskryminacji większych przedsiębiorstw w definicji beneficjentów określonej w programie nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej” (podkreślenie dodane)⁽²⁹⁾.

Władze norweskie wyjaśniły jednak także, że w praktyce program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej adresowany ma być wyłącznie do drobnych przedsiębiorców i przedsiębiorstw jednoosobowych: „Mimo że program obejmuje wszystkie przedsiębiorstwa, niezależnie od rozmiaru, sam jego charakter (wsparcie w odniesieniu do pracy nieodpłatnej) wskazuje, że efekt zachęty będzie największy dla drobnych przedsiębiorców i przedsiębiorstw jednoosobowych”⁽³⁰⁾. W podobnym duchu władze stwierdziły, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej jest „... skierowany przede wszystkim do nowo założonych przedsiębiorstw technologicznych, niebędących w stanie płacić wynagrodzenia osobom fizycznym prowadzącym działalność badawczo-rozwojową” oraz „[p]onieważ program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej zapewni wsparcie w odniesieniu do nieodpłatnej pracy wykonywanej przez pracowników ds. badań i rozwoju nieotrzymujących zapłaty ani innego wynagrodzenia za swoją pracę, program nie będzie interesujący dla zwykłych średnich i dużych przedsiębiorstw”⁽³¹⁾.

Na tej podstawie władze norweskie stwierdziły, że „Przedsiębiorstwa o obrocie rocznym lub rocznej sumie bilansowej odpowiadającej definicji średniego przedsiębiorstwa opracowanej przez ESA w praktyce nie będą otrzymywać wsparcia w odniesieniu do pracy nieodpłatnej”⁽³²⁾. Władze dodały, że „W ramach projektów objętych programem Skattefunn do prowadzenia rzeczywistych prac badawczo-rozwojowych większe przedsiębiorstwa zasadniczo używają etatowych i opłacanych pracowników ds. badań i rozwoju” oraz „[k]oszty opłacenia tych pracowników będą kwalifikować się do zwrotu podatku w ramach programu Skattefunn, w związku z czym przedsiębiorstwa takie nie będą mieć potrzeby ani podstaw do ubiegania się o dotacje w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej”⁽³³⁾.

Ponadto władze norweskie stwierdziły, że ponieważ górny limit wsparcia dla projektu kwalifikowalnego jest taki sam bez względu na to, czy wsparcie udzielane jest wyłącznie w postaci odliczenia podatkowego w ramach programu Skattefunn, czy kombinacji odliczenia podatkowego i dotacji przyznanej w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, nie stanowi to dla dużych spółek zachęty do ubiegania się o wsparcie w ramach obu programów.

W rezultacie pismem z dnia 15 lutego 2008 r. (zdarzenie nr 465311) władze norweskie poinformowały Urząd, że „program jest formalnie ograniczony do podanej przez Urząd definicji małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw”.

⁽²³⁾ Sekcja 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005), sekcja 14.1 Ot. prp. nr 92 (2004–2005) oraz wprowadzenie do wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej. W zarządzanie programem Skattefunn zaangażowana jest też organizacja „Innovasjon Norge”, znana poprzednio jako „Statens nærings- og distriktsutviklingsfond”. Odgrywa ona jednak jedynie podrzędną rolę.

⁽²⁴⁾ Sekcja 7 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

⁽²⁵⁾ Zob. także sekcja 2.3 dotycząca „Kosztów kwalifikowalnych oraz intensywności pomocy” poniżej.

⁽²⁶⁾ Pismo od władz norweskich przesłane drogą elektroniczną w dniu 12 marca 2008 r. (zdarzenie nr 469275).

⁽²⁷⁾ Zob. także sekcja 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005), gdzie stwierdza się, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej adresowany jest do przedsiębiorstw jednoosobowych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz innych rodzajów spółek.

⁽²⁸⁾ W tym przypadku koszty projektu przypisywane są uczestnikom proporcjonalnie do ich partycypacji.

⁽²⁹⁾ Pismo władz norweskich z dnia 10 stycznia 2006 r. (zdarzenie nr 356994).

⁽³⁰⁾ Sekcja 8.1 części III.6.A standardowego formularza zgłoszeniowego.

⁽³¹⁾ Zob. przypis 29.

⁽³²⁾ Zob. przypis 29.

⁽³³⁾ Zob. przypis 29.

2.3. KOSZTY KWALIFIKOWALNE ORAZ INTENSYWNOŚĆ POMOCY

Koszty kwalifikowalne

Władze norweskie poinformowały, że w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wydatki kwalifikowalne obejmują koszty pracy nieodpłatnej związane z projektem kwalifikowalnym⁽³⁴⁾. Co do ustalenia właściwych stawek godzinowych za pracę nieodpłatną, władze norweskie wyjaśniły, że ponieważ kwalifikacje formalne danej osoby nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w umiejętności prowadzenia projektów badawczo-rozwojowych, trudno jest ustalić odrębne stawki odpowiadające właściwemu wykształceniu, doświadczeniu oraz dziedzinie działalności. Dlatego też do obliczania wsparcia przyznanego w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej postanowiono stosować jedną wspólną stawkę godzinową.

Stawka godzinowa proponowana przez władze norweskie oparta jest na obliczeniu 1,6 % nominalnego wynagrodzenia rocznego pracownika przemysłu za 2005 r. (348 300 NOK)⁽³⁵⁾, co daje stawkę godzinową w wysokości 557,28 NOK, którą dla ułatwienia zaokrąglono do 500 NOK. Stawka godzinowa w wysokości 500 NOK może być korygowana przez Ministerstwo Handlu i Przemysłu zależnie od rozwoju ogólnej sytuacji w zakresie płac.

Sposób obliczenia stawki godzinowej (jako 1,6 % nominalnego wynagrodzenia rocznego) opracowany został przez Norweską Radę ds. Badań Naukowych. W tym zakresie władze norweskie wyjaśniły, że stawka godzinowa za pracę może być w praktyce z łatwością ustalona po prostu przez odniesienie do średniego wynagrodzenia rocznego (na podstawie statystyk) oraz średniej liczby przepracowanych godzin rocznie. Jednak w celu uproszczenia przyznawania wsparcia na działalność badawczo-rozwojową Norweską Radę ds. Badań Naukowych postanowiła pójść dalej. Opracowała zatem sposób obliczania, zgodnie z którym stawka godzinowa obejmuje nie tylko: (i) czyste koszty wynagrodzenia, lecz także (ii) „pozostałe koszty operacyjne” w przeliczeniu na pracownika i obejmujące: a) koszty socjalne związane z wynagrodzeniem (takie jak emerytura oraz ubezpieczenie społeczne itd.); b) koszty korzystania z wyposażenia w przeliczeniu na pracownika (np. korzystania z telefonu, komputera/wyposażenia informatycznego, kopiarki itd.); c) ogólne koszty elektryczności, ogrzewania, wynajmu biura, pracowników stołówki i obsługi oraz tymczasowego wykorzystania personelu pomocniczego; oraz d) wynajmu/zakupu urządzeń i materiałów biurowych.

⁽³⁴⁾ Sekcja 6 części III.6.A standardowego formularza zgłoszeniowego.

⁽³⁵⁾ Zob. dokument NOU: 2004:14 zatytułowany „Om grunnlaget for inntektsoppgjørene”, będący sprawozdaniem z przeglądu podstaw do ustalenia poziomów wynagrodzenia w statystykach publicznych wydawanych przez organ ustanowiony przez rząd. Ze sprawozdania wynika, że średnie roczne wynagrodzenie pracownika przemysłu (w przypadku pracowników pełnoetatowych) za 2003 r. wynosiło 319 600 NOK. Uwzględniając szacowany na 4,4 % wzrost wynagrodzeń między 2004 a 2005 r. (odpowiadający rocznemu wzrostowi wynagrodzeń między 2002 a 2003 r.), średnie roczne wynagrodzenie pracownika przemysłu za 2005 r. oszacowano na 348 300 NOK. Podejście takie przyjęto, ponieważ w momencie dokonania zgłoszenia w 2005 r. były to najlepsze dostępne dane. Dla porównania dokument NOU: 2007:3 wskazuje, że średnie roczne wynagrodzenie pracownika przemysłu za 2006 r. wyniosło 355 600 NOK.

Stawka godzinowa za „pracę nieodpłatną” obejmuje zatem nie tylko czyste koszty wynagrodzenia, ale także „pozostałe koszty operacyjne” w przeliczeniu na pracownika⁽³⁶⁾.

W celu określenia sposobu obliczania Norweską Radę ds. Badań Naukowych przeprowadziła przegląd rachunków szeregu norweskich przedsiębiorstw, który wykazał, że roczne koszty operacyjne są średnio 1,8 raza wyższe niż roczne koszty wynagrodzeń (włącznie z kosztami socjalnymi)⁽³⁷⁾. Po skorygowaniu rocznych kosztów wynagrodzeń przez uwzględnienie faktu, że obejmują one koszty socjalne (odpowiadające 40 % wynagrodzenia) okazało się, że średnie koszty operacyjne są 2,52 razy wyższe niż czyste koszty wynagrodzenia. Dzieląc tę wartość przez średnią liczbę przepracowanych godzin rocznie (1 500)⁽³⁸⁾, ustalono, że koszty operacyjne w przeliczeniu na godzinę są 1,68 % (zaokrąglone do 1,6 %) wyższe od rocznych czystych kosztów wynagrodzenia. W związku z tym sposób obliczania przewiduje, że stawka godzinowa za pracę nieodpłatną (obejmująca zarówno czyste koszty wynagrodzenia, jak i „pozostałe koszty operacyjne”) wynosi 1,6 % właściwego wynagrodzenia rocznego.

Wytyczne w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej stanowią, że kwalifikowalne koszty pracy nieodpłatnej ograniczone są ustalonym pułapem 2 mln NOK rocznie na przedsiębiorstwo⁽³⁹⁾.

Ponadto jeśli chodzi o środki kontroli, w przypadku każdego wniosku o dotację praca nieodpłatna oraz inne koszty projektu muszą zostać poświadczone przez księgowego⁽⁴⁰⁾. Wystąpienie „pozostałych kosztów operacyjnych” weryfikowane jest na podstawie faktur, władze norweskie wyjaśniły jednak, że ponieważ nie ma dowodów potwierdzających liczbę zgłoszonych godzin pracy nieodpłatnej, od przedsiębiorstw wymaga się rejestracji daty, zadania, liczby spędzonych nad nim godzin oraz imienia i nazwiska danej osoby. W przypadku projektów angażujących więcej niż jedną osobę ewidencja taka musi zostać podpisana zarówno przez pracownika, który wykonał pracę nieodpłatną, jak i przez osobę odpowiedzialną za projekt. Ponadto zgłoszona liczba godzin może zostać zmniejszona przez Norweską Radę ds. Badań Naukowych, jeżeli podczas postępowania okaże się, że zgłoszona liczba godzin jest nieprawidłowa.

Intensywność pomocy

Wytyczne w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej stanowią, że dotacje przyznawane w ramach programu ograniczone są progami określonymi w sekcjach 16–40 norweskiej ustawy o opodatkowaniu majątku i dochodów⁽⁴¹⁾. Przepis ten jest podstawą programu Skattefunn i stanowi, że w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) akceptowalna jest pomoc o intensywności do 20 %.

⁽³⁶⁾ Poziom takich „pozostałych kosztów operacyjnych” jest zatem obliczany na pracownika/godzinę, natomiast fakt rzeczywistego wystąpienia takich kosztów weryfikowany jest na podstawie faktur, jak wyjaśniono poniżej.

⁽³⁷⁾ Przegląd przeprowadzony w 1990 r. objął wiele przedsiębiorstw różnych rozmiarów.

⁽³⁸⁾ Z uwzględnieniem zwolnień chorobowych, urlopów macierzyńskich itd.

⁽³⁹⁾ Sekcja 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej. Z sekcji 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005) wynika, że pułap jest zasadniczo równy 50 % górnego limitu kosztów (w odniesieniu do projektów prowadzonych przez samo przedsiębiorstwo) w ramach programu Skattefunn (4 mln NOK).

⁽⁴⁰⁾ Sekcja 4 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

⁽⁴¹⁾ Sekcja 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

W zgłoszeniu władze norweskie zawarły informację, że intensywność pomocy brutto dla MŚP wyniosła 27,8 %⁽⁴²⁾. Wsparcie w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej udzielane jest w postaci dotacji odpowiadającej 20 % kwalifikowalnych kosztów⁽⁴³⁾. Niemniej jednak oprócz tego, na mocy ustawy o opodatkowaniu programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, dotacje zwolnione są z podatku od przedsiębiorstw, którego stawka wynosi obecnie 28 %. Nieopodatkowana dotacja w wysokości 20 % kosztów kwalifikowalnych odpowiada zatem podlegającej opodatkowaniu dotacji w wysokości 27,8 % tych kosztów. Intensywność pomocy brutto wynosi zatem 27,8 %.

Dotacje przyznawane w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej rozpatrywane są w powiązaniu z pomocą otrzymaną w ramach programu Skattefunn, a wsparcie w ramach pierwszego z programów uwzględniane jest przy obliczaniu limitów w ramach drugiego. W ramach programu Skattefunn łączna kwota wsparcia dla MŚP nie może przekroczyć 20 % kosztów kwalifikowalnych, które nie mogą przekroczyć 4 mln NOK na przedsiębiorstwo rocznie. Jeżeli łączna kwota wsparcia finansowego przekroczy limity określone w ramach programu Skattefunn, odpowiednio ograniczone zostanie odliczenie podatkowe. Władze norweskie wyjaśniły, że limity te pozostają jednak bez uszczerbku dla faktu, że koszty przypisywane pracy nieodpłatnej nie mogą w żadnym razie przekroczyć wspomnianego powyżej pułapu 2 mln NOK na przedsiębiorstwo rocznie. Ponadto władze wyjaśniły, że w przypadkach, kiedy projekt otrzymuje dotację w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej oraz wsparcie publiczne z źródeł, innych niż program Skattefunn, które razem przekraczają limit łącznego wsparcia, dokonywana będzie redukcja wsparcia przyznawanego w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

2.4. BUDŻET I CZAS TRWANIA

Jak wspomniano powyżej, władze norweskie przewidują, że przyszły budżet programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wynosić będzie maksymalnie około 50 mln NOK w ujęciu rocznym.

Program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej zgłoszony został jako nieograniczony czasowo. Niemniej jednak w piśmie z dnia 15 lutego 2008 r. (zdarzenie nr 465311) władze norweskie stwierdziły, że maksymalny czas trwania programu będzie powiązany z czasem obowiązywania aktualnych wytycznych w sprawie pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (zwanych dalej „wytycznymi BRI”), który upływa 31 grudnia 2013 r. Władze norweskie są świadome, że dłuższy czas trwania programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wymaga nowego zgłoszenia.

3. PODSTAWY WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA

Urząd wszczął formalne postępowanie wyjaśniające na podstawie wstępnego ustalenia, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wiąże się z pomocą państwa. Według

⁽⁴²⁾ Sekcja 7 części III.6.A standardowego formularza zgłoszeniowego.

⁽⁴³⁾ Władze norweskie stwierdziły, że ponieważ pułap kwalifikowalnych kosztów pracy nieodpłatnej wynosi 2 mln NOK, a intensywność pomocy dla MŚP to 20 %, pułap dotacji w ujęciu absolutnym wyniesie 400 000 NOK w ujęciu rocznym. Sekcja 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej oraz sekcja 6 części I standardowego formularza zgłoszeniowego.

Urzędu możliwość uznania zgodności pomocy z Porozumieniem EOG jest wątpliwa. Urząd obawiał się między innymi, że intensywność pomocy w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej przekroczy poziomy określone w wytycznych w sprawie pomocy państwa⁽⁴⁴⁾. Dotacje, które mogą być przyznawane w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, są bowiem nieopodatkowane, a zatem zmiana stawki podatkowej może skutkować większą intensywnością pomocy brutto. Ponadto ponieważ koszty „pracy nieodpłatnej” w rzeczywistości nie są ponoszone, Urząd wątpił, czy można je uznać za koszty kwalifikowalne na podstawie wspomnianych wytycznych. W tym zakresie Urząd uwzględnił fakt, że szósty wspólnotowy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego nie dopuszcza wsparcia w odniesieniu do pracy „nieodpłatnej”. Ponadto Urząd żywił obawy co do niezbędnego efektu zachęty.

4. UWAGI WŁADZ NORWESKICH

Władze norweskie wyjaśniły, że w przypadku wzrostu stawki podatkowej dotacja w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej zostanie w razie potrzeby zredukowana w celu zapewnienia, aby intensywność pomocy nie przekroczyła maksymalnego poziomu ustalonego w wytycznych BRI. Władze norweskie opierają to stwierdzenie na ostatnim akapicie sekcji 3 wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, który, w tłumaczeniu na język polski, stanowi, że „[p]rzy rozpatrywaniu łącznego finansowania publicznego dla projektu dotacja [w odniesieniu do pracy nieodpłatnej] uwzględniana jest w taki sam sposób jak odliczenie podatkowe. Jeżeli łączne finansowanie publiczne przekroczy [pułap] dla dozwolonej pomocy określony zasadami ESA, odliczenie podatkowe zostanie zmniejszone. Jeżeli wsparcie w odniesieniu do pracy nieodpłatnej samo w sobie skutkuje przekroczeniem limitu łącznej dozwolonej pomocy, dotacja w odniesieniu do pracy nieodpłatnej zostanie zmniejszona”⁽⁴⁵⁾.

W odniesieniu do stwierdzenia, że „[o]soby fizyczne nie mogą naliczać żadnych kosztów pracy w stosunku do swojego osobistego zaangażowania w projekt”, zawartego w szóstym wspólnotowym programie ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego, władze norweskie przedstawiły argument, że termin „osoby fizyczne” odnosi się do pracowników zatrudnionych na uniwersytetach/uczelnich, pobierających wynagrodzenie od instytucji badawczej (w przeciwieństwie do przedsiębiorstwa jednoosobowego). Ponieważ osoby takie w żadnym wypadku nie kwalifikują się do wsparcia w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, władze norweskie uważają odniesienie do szóstego wspólnotowego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego za bezprzedmiotowe.

W kwestii proponowanej stawki godzinowej władze norweskie zaznaczyły, że punktem wyjścia dla obliczenia stawki godzinowej wynoszącej 500 NOK jest nominalne roczne

⁽⁴⁴⁾ Z dniem 7 lutego 2007 r. poprzednie wytyczne w sprawie pomocy państwa na działalność badawczą i rozwojową zostały zastąpione nowymi wytycznymi w sprawie pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną. W momencie podjęcia decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej obowiązywały poprzednie wytyczne. Jednak ponieważ zasady merytoryczne właściwe dla oceny przedmiotowego przypadku pozostały w dużej mierze te same, w dalszej części niniejszego dokumentu nie komentuje się już tej zmiany legislacyjnej.

⁽⁴⁵⁾ Tłumaczenie na język angielski dokonane przez Urząd.

wynagrodzenie *pracownika przemysłu*, które jest znacznie niższe niż nominalne roczne wynagrodzenie *pracownika ds. badań i rozwoju*. Ponieważ poziom wykształcenia w przedsiębiorstwach jednoosobowych i wśród drobnych przedsiębiorców zasadniczo odpowiada wyższemu poziomowi wykształcenia pracowników ds. badań i rozwoju, obliczenie stawki godzinowej do celów programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej mogło zostać przeprowadzone w oparciu o wyższe wynagrodzenie inżyniera budownictwa. W 2005 r. kwota ta wynosiła 460 000 NOK lub 530 000 NOK (zależnie od tego, czy pracownik ma pięć czy dziesięć lat doświadczenia), co daje stawkę godzinową równą 772,80 NOK lub 890,40 NOK⁽⁴⁶⁾. Na tej podstawie władze norweskie wysunęły argument, że proponując stawkę godzinową obliczoną przez odniesienie do znacznie niższego nominalnego wynagrodzenia rocznego pracowników przemysłu, utrzymano stawkę godzinową na poziomie minimalnym.

W kwestii efektu zachęty władze norweskie twierdzą, że ponieważ finanse są poważnym problemem dla nowych przedsiębiorstw w fazie rozruchu, efekt zachęty dla dużej docelowej grupy programu, a mianowicie drobnych przedsiębiorców i przedsiębiorstw jednoosobowych, wystąpi automatycznie.

II. OCENA

1. ISTNIENIE POMOCY PAŃSTWA W ROZUMIENIU ART. 61 UST. 1 POROZUMIENIA EOG

Artykuł 61 ust. 1 Porozumienia EOG stanowi, co następuje:

„Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego Porozumienia, wszelka pomoc przyznawana przez państwa członkowskie, państwa EFTA lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z funkcjonowaniem niniejszego Porozumienia w zakresie, w jakim wpływa na handel między Umawiającymi się Stronami”.

Aby środek został uznany za pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, musi on spełniać następujące cztery łączne kryteria: (i) musi przynosić odbiorcom korzyść gospodarczą, której nie uzyskują oni w toku normalnej działalności; (ii) korzyść musi być zapewniana przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych; (iii) środek musi selektywnie sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów; oraz (iv) środek musi zakłócać konkurencję i wpływać na handel między umawiającymi się stronami. Poniżej przeanalizowano, czy w przedmiotowym przypadku cztery łączne kryteria zostały spełnione.

1.1. KORZYŚĆ GOSPODARCZA

Środek musi przynosić odbiorcom korzyść gospodarczą, której nie uzyskują oni w toku normalnej działalności.

⁽⁴⁶⁾ Źródło: Statystyki wynagrodzeń wydane w 2007 r. przez norweskie stowarzyszenie osób z wyższym stopniem w dziedzinie inżynierii, „TEKNA”.

W ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej władze norweskie przyznawać będą dotacje finansowe podatnikom, w tym przedsiębiorstwom. Przedsiębiorstwa otrzymujące takie dotacje uzyskują zatem korzyść gospodarczą, tzn. dotację, której nie uzyskująby w toku normalnej działalności.

Ponadto dotacje te są zwolnione z podatku od przedsiębiorstw. Zwolnienie z podatku uwalnia odbiorców od opłaty pokrywanej zwykle z ich budżetów, tak więc zwolnienie stanowi dodatkową korzyść gospodarczą, oprócz samej dotacji.

1.2. ZAANGAŻOWANIE ZASOBÓW PAŃSTWOWYCH

Środek musi zostać przyznany przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych.

Dotacje przyznawane w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej finansowane są przez Ministerstwo Handlu i Przemysłu, a zatem przez państwo.

Ponadto w odniesieniu do zwolnienia dotacji z opodatkowania podatkiem od przedsiębiorstw zwolnienie podatkowe oznacza, że państwo rezygnuje z dochodów z podatków, a utrata dochodów z podatków jest równoważna z wykorzystaniem zasobów państwowych w postaci wydatków fiskalnych⁽⁴⁷⁾.

1.3. SPRZYJANIE NIEKTÓRYM PRZEDSIĘBIORSTWOM LUB PRODUKCJI NIEKTÓRYCH TOWARÓW

Środek musi być selektywny i sprzyjać „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów”.

W zgłoszeniu stwierdzono, że finansowanie w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej dostępne będzie dla wszystkich przedsiębiorstw bez względu na ich wielkość oraz sektor i region, w którym działają.

W decyzji nr 16/03/COL z dnia 5 lutego 2003 r., zatwierdzającej objęcie programem Skattefunn wszystkich przedsiębiorstw bez względu na ich wielkość i sektor⁽⁴⁸⁾, Urząd stwierdził, że organowi zarządzającemu i wdrażającemu program Skattefunn (Norweskiej Radzie ds. Badań Naukowych) przysługuje swoboda decyzyjna w zakresie oceny charakteru badawczego projektów oraz efektu zachęty, jaki zapewnia środek wsparcia.

⁽⁴⁷⁾ Sekcja 3(3) wytycznych w sprawie pomocy państwa dotycząca zastosowania reguł pomocy państwa do środków w zakresie opodatkowania przedsiębiorstw.

⁽⁴⁸⁾ Nie stwierdzono tego wprost, jednak finansowanie przyznawane jest także bez względu na region.

W świetle powyższego oraz z uwagi na fakt, że kryteria ustalania kwalifikowalności projektów w ramach programu Skattefunn oraz programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej są takie same, a ich spełnienie ocenia ten sam organ zarządzający, tzn. Norweska Rada ds. Badań Naukowych, Urząd przyjmuje pogląd, że Rada posiada swobodę decyzyjną także w zakresie wdrażania programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej. W tej kwestii Urząd przypomina stanowisko Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, według którego swoboda decyzyjna przysługująca organom publicznym, zarządzającym programem wsparcia finansowego, oznacza, że program taki ma w rzeczywistości charakter selektywny⁽⁴⁹⁾. W rezultacie Urząd uznaje, że program taki miałby w rzeczywistości charakter selektywny.

Także stwierdzenia władz norweskich, że „... nie ma formalnej dyskryminacji większych przedsiębiorstw w definicji beneficjentów określonej w programie nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej” (podkreślenie dodane), ale „przedsiębiorstwa o obrocie rocznym lub rocznej sumie bilansowej odpowiadającej definicji średniego przedsiębiorstwa opracowanej przez ESA w praktyce nie będą otrzymywać wsparcia w odniesieniu do pracy nieodpłatnej” potwierdzają, że Norweska Rada ds. Badań Naukowych korzystałaby ze swojej swobody decyzyjnej w celu uniemożliwienia większym przedsiębiorstwom korzystania ze wsparcia w praktyce.

Ocena przedstawiona powyżej w równym stopniu odnosi się do zwolnienia z podatku od przedsiębiorstw, przysługującego odbiorcom dotacji w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej.

Dlatego też w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego władze norweskie postanowiły formalnie ograniczyć zakres programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, zgodnie z ich definicjami zawartymi w wytycznych w sprawie pomocy państwa dla MŚP⁽⁵⁰⁾. Program ma zatem charakter selektywny.

1.4. ZAKŁÓCENIE KONKURENCJI I WPLYW NA HANDEL MIĘDZY UMAWIAJĄCYMI SIĘ STRONAMI

Środek musi zakłócać konkurencję i wpływać na handel między Umawiającymi się Stronami.

⁽⁴⁹⁾ Zob. sprawa C-241/94 *Francia* przeciwko Komisji [1996] Rec. I-4551, ust. 23 i 24; sprawa C-200/97 *Ecotrade* przeciwko AFS [1998] Rec. I-7907, ust. 40; oraz sprawa C-295/97 *Piaggio* przeciwko *Italia* [1999] Rec. I-3735, ust. 39.

⁽⁵⁰⁾ Pismo władz norweskich z dnia 15 lutego 2008 r. (zdarzenie nr 465311). Zgodnie z sekcją 2.2 wytycznych w sprawie pomocy państwa dotyczących pomocy dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) przedsiębiorstwo małe definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 mln EUR, natomiast mikroprzedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 mln EUR. Zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy państwa dla MŚP kwalifikację do kategorii małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw może wyłączać struktura własności.

Program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej ma zastosowanie do wszystkich sektorów gospodarki norweskiej. W 2006 r. eksport do UE stanowił ok. 82 % całego eksportu z Norwegii, natomiast import z UE stanowił ok. 69 % łącznego importu do Norwegii, między Norwegią a UE ma zatem miejsce ożywiona wymiana handlowa⁽⁵¹⁾.

Urząd uważa, że w takich okolicznościach przyznanie wsparcia oraz powiązane zwolnienie podatkowe w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wzmocni względnie pozycję beneficjentów w porównaniu z przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w innych krajach EOG i konkurujących w podobnych sektorach lub branżach. Ponadto ze względu na formalne wyłączenie większych przedsiębiorstw z programu wzmocniona zostanie pozycja małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w ramach programu. Program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej należy zatem uznać za wpływający na handel i zakłócający lub grozący zakłóceniem konkurencji.

1.5. WNIOSEK

W świetle powyższego Urząd stwierdza, że przyznanie wsparcia, w tym zwolnienie podatkowe, w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

2. WYMOGI PROCEDURALNE

Zgodnie z art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale „Urząd Nadzoru EFTA jest informowany, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. [...] Zainteresowane państwo nie wprowadza proponowanych środków w życie dopóki procedura nie zostanie zakończona ostateczną decyzją”.

Pismem z dnia 14 października 2005 r. władze norweskie zgłosiły program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej. Zgodnie z przygotowawczymi pracami legislacyjnymi program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej może wejść w życie jedynie po zgłoszeniu i zatwierdzeniu przez Urząd⁽⁵²⁾. Dlatego też zarówno zatwierdzenie przez władze norweskie wejścia w życie ustawy o opodatkowaniu programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, jak i ostateczne przyjęcie projektu wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej uzależnione są od uprzedniego zatwierdzenia programu przez Urząd⁽⁵³⁾.

⁽⁵¹⁾ Odnośne statystyki zostały wydane przez organizację „Statistik Sentralbyrå” i noszą tytuł „Utenrikshandel med varer, årsserier 2006” (tabela 17 „Import etter handelsområder, verdensdeler og land” za lata 2001–2006 oraz tabela 18 „Eksport etter handelsområder, verdensdeler og land” za lata 2001–2006). Statystyki te dostępne są pod adresem: http://www.ssb.no/emner/09/05/nos_utenriks/

⁽⁵²⁾ Sekcja 14.3 Ot. prp. nr 92 (2004–2005) odnosząca się do sekcji 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005).

⁽⁵³⁾ Sekcja 15.1 Innst. O. nr 125 (2004–2005) i sekcja 14.3 Ot. prp. nr 92 (2004–2005) odnosząca się do sekcji 3.9 St. prp. nr 65 (2004–2005).

W tych okolicznościach Urząd uznaje, że władze norweskie dopełniły obowiązków dotyczących zgłoszenia i okresu zawieszenia zgodnie z art. 1 ust. 3 części I protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale.

3. ZGODNOŚĆ POMOCY

Ponieważ Urząd stwierdził, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wiąże się z pomocą państwa, należy zbadać, czy można go uznać za zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG zgodnie z art. 61 ust. 2 lub 3 Porozumienia EOG.

3.1. ZGODNOŚĆ Z ART. 61 UST. 2 POROZUMIENIA EOG

W tym przypadku nie ma zastosowania żaden z wyjątków na podstawie art. 61 ust. 2 Porozumienia EOG, gdyż przed programem nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej nie stawia się żadnego z celów wymienionych w tym artykule.

3.2. ZGODNOŚĆ Z ART. 61 UST. 3 POROZUMIENIA EOG

Środek pomocy państwa uważa się za zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG zgodnie z art. 61 ust. 3 lit. a) Porozumienia EOG, jeżeli ma on na celu wspieranie rozwoju gospodarczego regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia. Ponieważ jednak na mapie pomocy regionalnej dla Norwegii nie zdefiniowano żadnego takiego regionu, przepis ten nie ma zastosowania⁽⁵⁴⁾.

Ponadto wyjątek określony w art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG nie ma zastosowania, gdyż pomoc państwa przyznana w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej nie ma na celu wspierania realizacji ważnego projektu stanowiącego przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania ani zaradzenia poważnym zaburzeniom w gospodarce Norwegii.

Niemniej jednak zastosowanie może mieć wyjątek określony w art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG, stanowiącym, że pomoc państwa może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem, jeżeli ułatwia rozwój niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

⁽⁵⁴⁾ Decyzja nr 226/06/COL z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie mapy regionów objętych pomocą i poziomów pomocy w Norwegii.

Poniżej Urząd rozpatruje zgodność programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej z funkcjonowaniem Porozumienia EOG zgodnie z art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG na podstawie wytycznych BRI.

Pomoc na rzecz BRI

Według wytycznych BRI zasadniczo zakłada się zgodność pomocy na podstawie art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG jeżeli spełnione są warunki przedstawione w sekcji 5 wspomnianych wytycznych oraz pomoc stanowi zachętę do dalszego zaangażowania w działalność badawczo-rozwojową zgodnie z sekcją 6 wytycznych⁽⁵⁵⁾.

Sekcja 5 wytycznych BRI wymienia różne rodzaje działań badawczo-rozwojowych, takie jak „badania podstawowe”, „badania przemysłowe” oraz „eksperymentalne prace rozwojowe” i wskazuje poziomy intensywności pomocy mające zastosowanie do każdej z kategorii badań.

Z sekcji 2.2 lit. f) wytycznych BRI wynika, że „badania przemysłowe” oznaczają „badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzenia znaczących ulepszeń w istniejących produktach, procesach czy usługach. Uwzględnia się tu tworzenie elementów składowych systemów złożonych, co jest niezbędne do badań przemysłowych, szczególnie do walidacji technologii generycznych, z wyjątkiem prototypów objętych zakresem [eksperymentalnych prac rozwojowych] lit. g)”. Litera g) tej samej sekcji stanowi, że „eksperymentalne prace rozwojowe” definiuje się jako „nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i biznesu oraz innej stosownej wiedzy i umiejętności na potrzeby planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów czy usług. Mogą one także obejmować np. inne czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów i usług. Czynności te mogą obejmować tworzenie projektów, rysunków, planów oraz innej dokumentacji, pod warunkiem że nie są one przeznaczone do celów komercyjnych. Uwzględnia się także opracowywanie prototypów o potencjalnym wykorzystaniu komercyjnym oraz projektów pilotażowych w przypadkach, gdy prototyp stanowi końcowy produkt komercyjny, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna. W przypadku gdy projekty pilotażowe lub demonstracyjne mają być następnie wykorzystywane do celów komercyjnych, wszelkie przychody uzyskane z tego tytułu należy odjąć od kwoty kosztów kwalifikowalnych”.

Urząd uważa, że opisy projektów kwalifikowalnych w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, przedstawione powyżej w sekcji 2.1 części I niniejszej decyzji, są zgodne z opisami „badań przemysłowych” i „eksperymentalnych prac rozwojowych” podanymi w sekcji 2.2 lit. f) i g) wytycznych BRI.

⁽⁵⁵⁾ Ustępy 29 i 30 sekcji 1.4 wytycznych BRI.

(i) Intensywność pomocy

Zgodnie z sekcją 5.1.2 wytycznych BRI dopuszczalna intensywność pomocy brutto dla badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych ustalona jest na poziomie, odpowiednio, 50 % i 25 %, kosztów kwalifikowalnych. Ponadto zgodnie z sekcją 5.1.3, jeżeli pomoc przyznawana jest na rzecz MŚP (zgodnie z definicją w załączniku do rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w odniesieniu do pomocy dla MŚP) przyznać można dodatkowych 10 (średnie przedsiębiorstwa) lub 20 (małe przedsiębiorstwa) punktów procentowych⁽⁵⁶⁾. Zwiększa to dopuszczalną intensywność pomocy do 60 % (średnie przedsiębiorstwa) lub 70 % (małe przedsiębiorstwa) kosztów kwalifikowalnych w przypadku badań przemysłowych. W przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych maksymalna intensywność pomocy osiąga poziom 35 % (średnie przedsiębiorstwa) lub 45 % (małe przedsiębiorstwa).

Władze norweskie zgłosiły poziomy intensywności pomocy dla MŚP i dużych przedsiębiorstw w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, należy jednak przypomnieć, że władze norweskie postanowiły ograniczyć zakres programu do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw. Stąd też istotna jest tylko intensywność pomocy dla MŚP (20 %). Dotacja zwolniona jest z opodatkowania, którego obecna stawka wynosi 28 %. Intensywność pomocy brutto wynosi zatem 27,8 %⁽⁵⁷⁾. Maksymalna intensywność pomocy dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej jest zatem na poziomie akceptowalnym w świetle przepisów sekcji 5 wytycznych BRI.

W przypadku wzrostu stawki podatku od przedsiębiorstw łączna intensywność pomocy brutto wzrosłaby odpowiednio. W tej kwestii władze norweskie wyjaśniły jednak, że jeżeli stawka podatkowa ulegnie zwiększeniu, wytyczne w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wymagają, aby wielkość dotacji nie przekraczała poziomu intensywności pomocy wynikającego z zastosowania wytycznych w sprawie pomocy państwa. Ponieważ program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej ograniczony jest do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, maksymalny odnośny pułap wynosi zatem 70 % w przypadku badań przemysłowych i 45 % w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych, zgodnie z obowiązującymi wytycznymi BRI. Urząd akceptuje fakt, że w razie podniesienia stawki podatku od przedsiębiorstw łączna intensywność pomocy dla mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej może wzrosnąć do tych maksymalnych poziomów.

Podsumowując, Urząd zatwierdza intensywność pomocy mającą zastosowanie do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsię-

biorstw, wynoszącą 27,8 %, i zauważa, że w rezultacie zwiększenia stawki podatku od przedsiębiorstw może ona wzrosnąć do 70 % w przypadku badań przemysłowych i do 45 % w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych. Władze norweskie poinformowały Urząd, że wytyczne w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo rozwojowej zostaną formalnie zmienione w sposób odzwierciedlający zarówno ogólny limit dla każdej kategorii badań, jak i maksymalny poziom, do którego pomoc może wzrosnąć wskutek podniesienia stawki podatkowej⁽⁵⁸⁾.

(ii) Koszty kwalifikowalne

Sekcja 5.1.4 wytycznych BRI określa wykaz kosztów uważanych za kwalifikowalne do celów obliczania intensywności pomocy. Koszty takie obejmują m.in.: (i) koszty personelu, obejmujące koszty badaczy, pracowników technicznych oraz pozostałych pracowników pomocniczych zatrudnionych wyłącznie przy danym projekcie badawczym; (ii) dodatkowe koszty ogólne ponoszone bezpośrednio w wyniku projektu badawczego; oraz (iii) pozostałe koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w wyniku realizowania działalności badawczej⁽⁵⁹⁾.

Wspólnotowy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego – koszty pracy

Sekcja 5.1.4 wytycznych BRI nie precyzuje, czy koszty personelu mogą obejmować koszty pracy nieodpłatnej. Niemniej jednak Urząd uważa, że wskazówkę odnoszącą się do interpretacji tego terminu użytego w wytycznych w sprawie pomocy państwa można uzyskać, analizując użycie tego terminu w kontekście tzw. wspólnotowego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego⁽⁶⁰⁾.

Jak stwierdzono w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, w ramach szóstego programu ramowego nie można było uzyskać finansowego wsparcia Wspólnoty w odniesieniu do kosztów pracy nieodpłatnej. W części B.II.22.3 załącznika II do ogólnej umowy wzorcowej, używanej do celów przyznawania wsparcia w ramach szóstego programu ramowego, stwierdzano, że „[o]soby fizyczne nie mogą naliczać żadnych kosztów pracy w stosunku do swojego osobistego zaangażowania w projekt”, a z części B.II.19.1a) wynika, że koszty kwalifikowalne „muszą być rzeczywiste, gospodarcze i niezbędne dla realizacji projektu”. W tym kontekście Komisja Europejska przyjęła pogląd, że jeżeli wartość kosztów pracy nie może być ustalona i wykazana w księgach przedsiębiorstwa, nie może ona zostać również pokryta w ramach programu ramowego. Zgodnie z tym poglądem Urząd w swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej wyraził wątpliwości, czy koszty pracy nieodpłatnej można uznać za koszty kwalifikowalne w rozumieniu wytycznych BRI.

⁽⁵⁶⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art.87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 10 z 13.1.2001, s. 33), zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz.U. L 63 z 28.2.2004, s. 22). Oba rozporządzenia zostały włączone do pkt 1 lit. f) załącznika XV Porozumienia EOG. Zawarta w nim definicja odpowiada definicji z wytycznych w sprawie pomocy państwa dla MŚP (zob. sekcja 1.3 części II niniejszej decyzji).

⁽⁵⁷⁾ Otrzymanie nieopodatkowanej dotacji w wysokości 20 % kosztów odpowiada, przy stawce podatkowej równej 28 %, otrzymaniu 27,8 % kosztów brutto (28 % z 27,8 = 7,8 do „zapłaty” z tytułu podatku, a 20 pozostaje jako dotacja).

⁽⁵⁸⁾ Stwierdzenie w wytycznych w sprawie programu nieodpłatnej pracy badawczo rozwojowej, że maksymalna intensywność pomocy jest taka, jak podano w wytycznych BRI, jest niewystarczające.

⁽⁵⁹⁾ Odpowiadają one lit. a) koszty personelu; lit. e) dodatkowe koszty ogólne oraz lit. f) pozostałe koszty operacyjne sekcji 5.1.4 wytycznych BRI.

⁽⁶⁰⁾ Wspólnotowy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego jest głównym instrumentem Wspólnoty w zakresie finansowania badań w Europie i uwzględniony jest we wspólnotowych zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. C 323 z 30.12.2006, s. 1).

Niemniej jednak obecnie przyjęto siódmy program ramowy stanowiący, że w pewnych okolicznościach można ubiegać się o wsparcie w odniesieniu do kosztów, które nie są „rzeczywiste”⁽⁶¹⁾. W tej kwestii standardowa umowa o dotację stosowana przez Komisję Europejską (ogólna umowa wzorcowa dotycząca wsparcia w ramach siódmego programu ramowego), stanowi, że bez względu na ogólny wymóg rzeczywistości kosztów kwalifikowalnych „beneficjenci mogą zdecydować się na zadeklarowanie średnich kosztów personelu, jeżeli oparte są one na certyfikowanych metodach zatwierdzonych przez Komisję i zgodne z zasadami zarządzania oraz zwykłymi metodami księgowania stosowanymi przez beneficjenta. Średnie koszty personelu objęte tą umową o dotację, podane przez beneficjenta, który przedstawił certyfikat dotyczący metod, uważane są za nieróżniące się znacząco od rzeczywistych kosztów personelu”⁽⁶²⁾.

W odnośnych dokumentach wytycznych wyjaśnia się, że wspomniana powyżej zasada, określana mianem „*metody średnich kosztów personelu na podstawie certyfikowanych metod*”, zapewnia: (i) osobom fizycznym traktowanym jak MŚP; oraz (ii) właścicielom MŚP niepobierającym wynagrodzenia za swoją pracę na rzecz MŚP, możliwość ubiegania się o wsparcie w odniesieniu do swojej pracy w zakresie projektów badawczo-rozwojowych i otrzymywanie takiego wsparcia. Nie ma wyraźnego wymogu, która metoda powinna zostać zastosowana, z dokumentów wytycznych jednak jasno wynika, że w ramach programu wspólnotowego „*certyfikowane metody*” oznaczają, że metody stanowiące podstawę obliczenia wartości pracy lub „kosztów pracy” (czyli w praktyce stawki godzinowej) musi certyfikować biegły rewident.

W kwestii akceptowalnej metodyki Urząd zauważa przede wszystkim, że wytyczne dotyczące osób fizycznych odnoszą się do metod ustalania stawki godzinowej na podstawie dochodu (np. zeznań podatkowych)⁽⁶³⁾. Jednakże zwłaszcza w świetle wytycznych Komisji Europejskiej dotyczących właścicieli MŚP niepobierających wynagrodzenia i niebędących w stanie przedstawić żadnej ewidencji swoich kosztów pracy w rachunkach przedsiębiorstwa, z których to wytycznych wynika, że koszty można obliczyć wykorzystując dane szacunkowe, Urząd uznaje, że odniesienie do metody opartej na dochodzie nie jest wystarczające do automatycznego wyłączenia zastosowania metod alternatywnych. Celem siódmego programu ramowego jest umożliwienie obliczenia wartości pracy wykonanej w związku z projektem badawczo-rozwojowym. Nie ma wyraźnego wymogu stanowiącego, że potencjalny beneficjent powinien uzyskiwać jakkolwiek dochód w odniesieniu do takiej działalności. Na tej podstawie Urząd

przyjął pogląd, że zarówno w odniesieniu do ppkt (i), jak i (ii) powyżej, obecność dochodu sama w sobie nie jest warunkiem kwalifikującym do uzyskania wsparcia oraz że akceptowalne mogą być inne metody ustalania stawki godzinowej.

Jeśli chodzi o metodykę zaproponowaną przez władze norweskie, Urząd zauważa przede wszystkim, że podejście obejmujące obliczenie 1,6 % nominalnego wynagrodzenia rocznego daje stawkę godzinową uwzględniającą nie tylko element kosztów pracy, ale także element „pozostałych kosztów operacyjnych”. Tak więc mimo że celem niniejszej analizy jest weryfikacja, czy koszty pracy są kwalifikowalne, w celu umożliwienia wyciągnięcia ostatecznego wniosku co do akceptowalności metod konieczne jest także sprawdzenie, czy element „pozostałych kosztów operacyjnych” można uznać za koszt kwalifikowalny w ramach wytycznych BRI. Te dwa elementy poddano zatem odpowiedniemu omówieniu poniżej.

Koszty pracy „nieodpłatnej”

Jeśli chodzi o koszty, które można przypisać pracy nieodpłatnej, to ten element metodyki jest definiowany po prostu przez odniesienie do statystyk płacowych. Z proponowanych metod wynika bowiem, że element kosztów pracy jest równoważny wynikowi, który osiągnięto by, gdyby stawkę godzinową obliczono, dzieląc średnią liczbę przepracowanych godzin rocznie przez nominalne roczne wynagrodzenie pracownika przemysłu według statystyk za 2005 r. Element kosztów pracy dla wynagrodzenia pracownika przemysłu odpowiada godzinowej stawce 232,20 NOK (348 300/1 500).

Urząd uważa, że stawka godzinowa zdefiniowana przez odniesienie do oficjalnych statystyk płacowych (za 2005 r.) zapobiega inflacji elementu kosztów pracy. Ponadto fakt, że stawka godzinowa ustalana jest przez odniesienie do rocznego wynagrodzenia pracownika przemysłu (w przeciwieństwie do znacznie wyższego wynagrodzenia np. inżyniera budownictwa), oznacza, że element kosztów pracy utrzymany jest na względnie niskim poziomie⁽⁶⁴⁾. Ponadto fakt, że zgłoszone godziny pracy nieodpłatnej muszą być podpisane także przez kierownika projektu oraz poświadczone przez księgowego w odniesieniu do każdego wniosku o dotację, zapewnia istnienie kontroli audytowej zgodnej z certyfikacją audytową, o której mowa w ogólnej umowie wzorcowej siódmego programu ramowego lub nawet ostrzejszej⁽⁶⁵⁾. Ponadto Urząd zauważa, że dodatkowa kontrola sprawowana jest przez Norweską Radę ds. Badań Naukowych, która weryfikuje, czy deklarowane liczby nie są w sposób oczywisty nieprawidłowe.

W tych okolicznościach Urząd stwierdza, że określenie elementu kosztów pracy nieodpłatnej w metodach ustalania stawki godzinowej jest akceptowalne. Koszty pracy nieodpłatnej, rozpatrywane osobno, można zatem uznać za kwalifikowalne koszty personelu w rozumieniu wytycznych BRI.

⁽⁶¹⁾ Decyzja nr 1982/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. dotycząca siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013) (Dz.U. 2006 L 412 z 30.12.2006, s. 1).

⁽⁶²⁾ Część B.II.14.1g załącznika II do ogólnej umowy wzorcowej dotyczącej wsparcia w ramach siódmego programu ramowego. Tekst umowy dostępny jest na stronach internetowych DG ds. Badań: <http://ec.europa.eu/research/index.cfm>

⁽⁶³⁾ Zgodnie z art. II.12.3 „Koszty niekwalifikowalne”, s. 42 „Przewodnika po kwestiach finansowych związanych z działaniami pośrednimi w ramach 7PR” (przygotowanego do celów interpretacji wzorcowej umowy o dotację w ramach 7 PR), osoby takie mogą zdecydować się na „zadeklarowanie średnich kosztów personelu na podstawie certyfikowanych metod zatwierdzonych przez Komisję i na podstawie poświadczenia swojego dochodu (np. zeznania podatkowego) uznanego przez prawo krajowe (zwykle prawo skarbowe)”.

⁽⁶⁴⁾ Roczne wynagrodzenie pracownika przemysłu, wynoszące 348 300 NOK, w porównaniu z wynagrodzeniem inżyniera budownictwa, wynoszącym 460 000 NOK (lub 530 000 NOK), daje stawkę godzinową równą 500 NOK, w porównaniu ze stawką 772,80 NOK (lub 890,40 NOK), jeżeli obliczana jest przy zastosowaniu tych metod. Element kosztów pracy odpowiada kwocie 232,20 NOK w przypadku pracowników przemysłu, w porównaniu z kwotą 333,33 lub 353,33 NOK w przypadku inżynierów budownictwa.

⁽⁶⁵⁾ Kontrola każdego pojedynczego przypadku jest bowiem podobna do jednorazowej kontroli audytowej metodyki lub nawet ostrzejsza.

„Pozostałe koszty operacyjne”

Urząd uważa, że opis „pozostałych kosztów operacyjnych” w programie nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej (przedstawiony w sekcji 2.3 części I niniejszej decyzji) odpowiada kosztom kwalifikowalnym w postaci „*dotatkowych kosztów ogólnych*” lub „*pozostałych kosztów operacyjnych*” w lit. e) i f) sekcji 5.1.4 wytycznych BRI. Poziom kosztów operacyjnych obliczany jest automatycznie na godzinę na pracownika w oparciu o wynagrodzenie pracownika przemysłu, a nie opiera się na poziomie kosztów podanych w fakturach⁽⁶⁶⁾. Niemniej jednak element kosztów operacyjnych w metodach został obliczony na podstawie przeglądu przedsiębiorstw przeprowadzonego przez Norweską Radę ds. Badań Naukowych. Gwarantuje to, że poziom kosztów operacyjnych jest realistyczny. Co więcej, udział kosztów operacyjnych oblicza się na podstawie niskiego wynagrodzenia pracownika przemysłu i element kosztów operacyjnych pozostaje na ustalonym maksymalnym poziomie w ujęciu godzinowym. Na tej podstawie oraz biorąc pod uwagę, że rzeczywiście ponoszone koszty operacyjne weryfikowane są poprzez faktury w ramach kontroli audytowej, Urząd uważa, że proponowana metodyka stanowi akceptowalny sposób identyfikacji poziomu „pozostałych kosztów operacyjnych,” a zatem można je uznać za koszty kwalifikowalne w ramach wytycznych BRI.

Wnioski dotyczące metodyki

Podsumowując, Urząd uważa, biorąc pod uwagę zmianę zasady w związku z siódmym programem ramowym, że koszty pracy nieodpłatnej mogą zostać uznane za koszty kwalifikowalne, zależnie od metod wybranych do określenia stawki godzinowej. Jak wynika z powyższego, Urząd uważa, że zgodnie z metodyką proponowaną przez władze norweskie sposób określania poziomu zarówno elementu kosztów pracy, jak i elementu kosztów operacyjnych jest akceptowalny. Dlatego też metodyka zostaje zatwierdzona, a koszty uznane za kwalifikowalne zgodnie z wytycznymi BRI. Wniosek ten jest także w zgodzie ze stanowiskiem zajęтым przez Urząd w 2002 r. w decyzji w sprawie programu Skattefunn, w kontekście której Urząd zatwierdził identyczną metodykę ustalania (poziomu) kosztów kwalifikowalnych⁽⁶⁷⁾.

Wprawdzie zgodnie z proponowaną metodyką taka sama stawka godzinowa stosowana jest nawet, jeżeli potencjalni beneficjenci programu różnią się wielkością, należy jednak przypomnieć, że władze norweskie postanowiły ograniczyć program do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, a zatem potencjalni beneficjenci stanowią raczej homogeniczną grupę. Urząd zatwierdza więc zastosowanie jednej wspólnej stawki.

(iii) Efekt zachęty

Zgodnie z sekcją 6 wytycznych BRI efekt zachęty automatycznie uznaje się za istniejący, jeżeli objęty pomocą projekt

BRI nie rozpoczął się przed złożeniem wniosku o wsparcie, beneficjentem pomocy jest MŚP, a kwota pomocy wynosi mniej niż 7,5 mln EUR na projekt na MŚP⁽⁶⁸⁾.

Jak wynika z powyższego, władze norweskie ograniczyły zakres programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej do małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw. Ponadto ze względu na fakt, że koszty kwalifikowalne w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej ograniczone są ustalonym pułapem kosztów kwalifikowalnych wynoszącym 2 mln NOK rocznie na przedsiębiorstwo oraz że właściwa intensywność pomocy to 27,8 %, maksymalna wartość pomocy przyznanej na przedsiębiorstwo w każdym roku wynosiłaby 556 000 NOK (ok. 70 500 EUR), a więc znacznie mniej niż wspomniany powyżej górny limit. Nawet biorąc pod uwagę maksymalną intensywność pomocy wynoszącą do 45 % (którą może spowodować wzrost stawki podatkowej), maksymalna kwota pomocy wyniesie 900 000 NOK (ok. 114 000 EUR), a zatem nadal znacznie mniej niż górny limit określony w wytycznych BRI⁽⁶⁹⁾.

Poza tym władze norweskie potwierdziły, że wsparcie w ramach programu nie będzie udzielane w przypadku projektów badawczych rozpoczętych przed złożeniem wniosku o wsparcie.

Na tej podstawie Urząd uznaje, że dotacje, które mogą zostać przyznane w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej zapewniają efekt zachęty zgodnie z sekcją 6 wytycznych BRI.

(iv) Czas trwania

Władze norweskie zgłosiły program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej jako mający nieokreślony czas trwania. Zgodziły się jednakże na formalne ograniczenie czasu trwania programu do okresu upływającego dnia 31 grudnia 2013 r., kiedy przestają obowiązywać także aktualne wytyczne BRI. Na tej podstawie Urząd uznaje czas trwania programu za akceptowalny.

3.3. WNIOSEK DOTYCZĄCY ZGODNOŚCI PROGRAMU Z POROZUMIENIEM EOG

Jak wynika z powyższego, Urząd uważa zarówno projekty, jak i elementy kosztów w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej za kwalifikowalne zgodnie z wytycznymi BRI. Ponieważ program ograniczony jest do małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw, intensywność pomocy zgodna jest ze wspomnianymi wytycznymi, wykazano istnienie efektu zachęty, a czas trwania projektu ograniczono odpowiednio do wytycznych, Urząd zajął stanowisko, że program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej jest zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG.

⁽⁶⁸⁾ Ustępy 122–124 wytycznych BRI.

⁽⁶⁹⁾ Ograniczenie w przeliczeniu na przedsiębiorstwo jest bowiem surowsze niż ograniczenie w przeliczeniu na projekt. Ponadto nawet jeżeli przedsiębiorstwo otrzymywałoby w ramach programu finansowanie na ten sam projekt w maksymalnej kwocie rocznej przez cały czas trwania programu, pułap 7,5 mln EUR nadal nie zostałby osiągnięty.

⁽⁶⁶⁾ Element kosztów operacyjnych wynosi 267,80 NOK, co odpowiada różnicy między łączną stawką godzinową a elementem kosztów pracy: 500 NOK – 232,20 NOK = 267,80 NOK.

⁽⁶⁷⁾ Decyzja nr 171/02/COL z dnia 25 września 2002 r., zmieniona decyzją nr 16/03/COL z dnia 5 lutego 2003 r.

4. DECYZJA

Na podstawie powyższej oceny Urząd uznaje program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej za zgodny z Porozumieniem EOG z zastrzeżeniem następujących warunków:

- a) zakres programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej ograniczony jest do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw zgodnie z definicjami zawartymi w wytycznych w sprawie pomocy państwa dla MŚP;
- b) łączna intensywność pomocy dla mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw wynosi 27,8 %, przy czym wartość ta może wzrosnąć wskutek ewentualnego podniesienia stawki podatku od przedsiębiorstw (w takim przypadku właściwe pułapy wynoszą maksymalnie 45 % w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych i 70 % w przypadku badań przemysłowych); oraz
- c) czas trwania programu nie przekracza terminu 31 grudnia 2013 r., kiedy przestają obowiązywać aktualne wytyczne BRI.

Władzom norweskim przypomina się o obowiązku przedstawiania sprawozdań rocznych z wykonania programu zgodnie z art. 21 części II protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale w związku z art. 6 decyzji nr 195/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r.

Władze norweskie stwierdziły, że stawka godzinowa stosowana w ramach programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej może być korygowana zależnie od rozwoju sytuacji w dziedzinie płac. W tej kwestii Urząd przypomina władzom norweskim o obowiązku zgłaszania, zgodnie z art. 1 części 1 Porozumienia o Nadzorze i Trybunale, wszelkich modyfikacji kwalifikujących się jako zmiany w rozumieniu art. 1 części II protokołu 3 do Porozumienia o Nadzorze i Trybunale ⁽⁷⁰⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej, który władze norweskie planują wdrożyć, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, ale może

zostać uznany za zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG oraz wytycznych BRI i z zastrzeżeniem warunków przedstawionych w art. 2 poniżej.

Artykuł 2

Program nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej ograniczony jest do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy państwa dotyczącymi pomocy dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a maksymalna łączna intensywność pomocy wynosi 27,8 %, przy czym wartość ta może wzrosnąć w przypadku ewentualnego podniesienia stawki podatku od przedsiębiorstw (wówczas właściwe pułapy wynoszą maksymalnie 45 % w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych i 70 % w przypadku badań przemysłowych). Czas trwania programu nieodpłatnej pracy badawczo-rozwojowej ograniczony jest do okresu upływającego dnia 31 grudnia 2013 r.

Artykuł 3

W ciągu dwóch miesięcy od przekazania niniejszej decyzji władze norweskie poinformują Urząd Nadzoru EFTA o środkach podjętych w celu zapewnienia zgodności z niniejszą decyzją.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Norwegii.

Artykuł 5

Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny.

Sporządzono w Brukseli dnia 17 marca 2008 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Per SANDERUD
Przewodniczący

Kurt JAEGER
Członek Kolegium

⁽⁷⁰⁾ Jeżeli zmiany nie kwalifikują się do zgłoszenia do rozpatrzenia w ramach procedury uproszczonej zgodnie z decyzją nr 195/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie przepisów wykonawczych, o których mowa w art. 27 w części II protokołu 3 do Porozumienia pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości (Dz.U. 2006 L 139 z 25.5.2006, s. 37).